

Fondurile structurale: provocari și oportunități

La începutul fiecărei perioade de programare (cadru financiar multianual pe o perioadă de 7 ani), Uniunea Europeană decide asupra bugetului dedicat instrumentelor structurale sau de tip structural și definește regulile de bază care se aplică în utilizarea lor. Următoarea perioadă de programare pentru UE și în același timp prima pentru România în calitate de stat membru va fi 2007 – 2013. Bugetul este împărțit pe State Membre și Obiective prioritare; zonele care pot beneficia de finanțare din Fonduri Structurale sunt definite de Comisie în acord cu Statul Membru implicat.

Politica regională în România are la bază măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale, în parteneriat cu diverși actori (privați sau publici) de la nivel regional și local, în scopul asigurării unei dezvoltări economice și sociale susținute și dinamice, prin utilizarea eficientă a resurselor locale și regionale, pentru realizarea obiectivului european al coeziunii economice și sociale.

Administrațiile publice locale joacă un rol foarte important în dezvoltarea infrastructurii locale, a serviciilor sociale și a mediului de afaceri, datorită avantajului reprezentat de cunoașterea realităților și necesităților locale. De aceea, atragerea de fonduri de dezvoltare de către administrațiile publice locale este un element important pentru atingerea obiectivelor de coeziune ale Uniunii Europene.

Instrumentele de tip structural sunt o formă de finanțare nerambursabilă, dar funcționează pe principiul cofinanțării. Proiectele sunt cofinanțate în special din fonduri publice ale Statului Membru, dar pot fi atrase și fonduri private.

Pentru FEDR, FSE, FEADR și FEP rata maximă a intervenției UE este 75%, însă pentru România va fi de 85% din totalul costurilor eligibile, în timp ce pentru Fondul de Coeziune aceasta este fie de maxim 80% din totalul costurilor eligibile, fie de maxim 85% din costul total. Pentru România rata de intervenție UE în cazul Fondului de Coeziune va fi tot de 85%.

FONDURILE STRUCTURALE

Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) finanțează în principal infrastructura, investițiile generatoare de locuri de muncă, proiectele de dezvoltare locală și ajutoarele pentru întreprinderile mici și mijlocii;

Fondul Social European (FSE) promovează reintegrarea în muncă a șomerilor și a grupurilor defavorizate, prin finanțarea activităților de formare profesională și asistență în procesul de recrutare.

Politica de Coeziune se fundamentează de asemenea pe principiul solidarității financiare, oferind sprijin statelor și regiunilor mai puțin dezvoltate sau care se confruntă cu dificultăți structurale, în scopul creării de locuri de muncă și creșterii competitivității. Peste o treime din bugetul Uniunii Europene este alocat politicii de coeziune pentru a reduce diferențele de dezvoltare dintre regiuni și disparitățile dintre cetățeni în ceea ce privește bunăstarea.

Fondul de coeziune – instrument structural ce intervine pe ansamblul teritoriului național al statelor membre al căror PNB/locuitor se situează sub pragul de 90% din media europeană pentru a cofinanța nu programe, ci proiecte mari în domeniile mediu și transport (rețele de transport transeuropene și domenii de dezvoltare durabilă ce aduc beneficii protecției mediului – eficiență energetică și energie regenerabilă, transport intermodal, transport urban și transport public ecologic). Fondul de Coeziune sprijină aceste state membre să se conformeze normelor europene din domeniile menționate.

Politica Agricolă Comună, prin intermediul Politicii de Dezvoltare Rurală joacă un rol din ce în ce mai important în susținerea zonelor rurale, în cadrul demersului lor de a face față cu succes provocărilor continue din domeniul economic, social și de mediu.

Zonele rurale constituie 90% din teritoriul UE extinse, iar noul cadru legislativ comunitar accentuează mai clar necesitatea stimulării creșterii economice și a numărului de locuri de muncă în mediul rural, precum și a dezvoltării durabile. Politica de Dezvoltare Rurală se va axa în perioada 2007 – 2013 pe trei linii tematice: îmbunătățirea competitivității agricole și forestiere; protecția mediului și a zonelor rurale; îmbunătățirea calității vieții și diversificarea economiei rurale, la care se adaugă taxa Leader care susține inițiativele locale de dezvoltare rurală.

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) – înlocuiește actualul Fond European de Orientare și Garanție Agricolă (FEOGA), în vigoare în perioada 2000 – 2006.

Fondul va contribui la îndeplinirea obiectivelor de creștere a competitivității agricole și forestiere, de management agricol și mediu, de îmbunătățire a calității vieții și diversificarea activităților economice în perimetrele ce variază de la zone rurale cu populație redusă până la zonele rurale periurbane aflate în declin sub presiunea centrelor urbane.

Politica Comună de Pescuit gestionează activitatea de pescuit și acvacultură în Uniunea Europeană, cu exploatarea resurselor acvatice în condiții ce asigură dezvoltarea durabilă în domeniile economic, mediu și social. Se acordă o mare importanță protejării și conservării resurselor acvatice precum și reducerii impactului activităților de pescuit asupra eco-sistemelor marine. Un alt obiectiv al Politicii de Pescuit este eficientizarea pescuitului și asigurarea unui standard de viață corect pentru cei care depind de această activitate.

Fondul European pentru Pescuit (FEP) – înlocuiește actualul Instrument Financiar de Orientare a Pescuitului (IFOP) care este în vigoare în perioada 2000 – 2006. Pe lângă măsurile de asigurare a continuității activităților de pescuit și exploatare rațională și protejare a resurselor de pescuit, dezvoltare de întreprinderi viabile în sectorul piscicol, dezvoltare și îmbunătățire a calității vieții din zonele dependente de pescuit, FEP va contribui la implementarea schimbărilor aduse PCP de la ultima reformă, din 2002.

Statul Membru și Comisia Europeană discută asupra conținutului Planului Național de Dezvoltare și, pe baza acestuia, definesc cea mai adecvată repartizare a fondurilor naționale și comunitare necesare implementării lui. Documentul rezultat este Cadrul Național Strategic de Referință (CNSR). Documentele similare pentru Agricultură și Pescuit sunt Planul Național Strategic de Dezvoltare Rurală, respectiv Planul Național Strategic pentru Pescuit și Acvacultură. Ca urmare a negocierilor, Comisia adoptă CNSR și programele sale operaționale regionale sau sectoriale (Programe Operaționale) în funcție de concordanța celor din urmă cu scopurile și prioritățile PND și ale Directivelor Strategice Comunitare referitoare la coeziune.

Ca orice finanțare din fonduri publice, accesarea Fondurilor Structurale (FS) nu înseamnă alocarea unei sume de bani fără a implica anumite obligații și din partea beneficiarului, ci reprezintă un angajament contractual, ale cărui prevederi și termene de realizare trebuie respectate cu strictețe, pentru a nu se ajunge la dezangajarea automată (regula $n+2/n+3$) de către Comisie a sumelor alocate. Conform regulii $n+2/n+3$, banii alocați de Comisie pentru un program în anul n , trebuie cheltuiți până la sfârșitul anului $n+2/n+3$, în caz contrar banii vor fi

pierduți sau realocați altui program (exemplu, aplicând regula **n+2**: sumele alocate de UE pentru un program, în 2007, trebuie cheltuite până la 31 decembrie 2009).

Pentru România se va aplica regula **n+3** în primii 4 ani, respectiv alocările anilor 2007, 2008, 2009 și 2010, urmând ca, pentru anii 2011, 2012 și 2013 să se aplice regula **n+2** (exemplu: sumele alocate de UE pentru un program, în 2007, trebuie cheltuite până la 31 decembrie 2010).

Fondurile Structurale și alocarea financiară pentru România

Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice 2.240,00 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Dezvoltarea unui sistem inovativ de producție 694,40 mil EUR

- realizarea de investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor (în special IMM)
- îmbunătățirea accesului la credit și finanțare
- dezvoltarea antreprenoriatului

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Creșterea competitivității economice prin cercetare-dezvoltare și inovare 470,40 mil EUR

- cercetarea în parteneriat între universități/institute de cercetare-dezvoltare și întreprinderi (industrie) pentru obținerea de rezultate aplicabile
- realizarea de investiții în infrastructura de Cercetare – Dezvoltare – Inovare (CDI)

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public 336,00 mil EUR

- susținerea utilizării tehnologiei informației
- dezvoltarea și eficientizarea serviciilor publice electronice moderne (e-guvernare, e-educație și e-sănătate)
- dezvoltarea e-economiei

Axa prioritară IV / Domenii de intervenție

Îmbunătățirea eficienței energetice, în condițiile dezvoltării durabile a sistemului energetic
560,00 mil EUR

- îmbunătățirea eficienței energetice
- valorificarea resurselor regenerabile de energie

Axa prioritară V / Domenii de intervenție

România ca destinație atractivă pentru turism și afaceri **112,00 mil EUR**

- promovarea turistică
- dezvoltarea rețelei naționale de Centre de Informare și Promovare Turistică

Axa prioritară VI / Domenii de intervenție

Asistență tehnică **67,20 mil EUR**

- managementul, implementarea, monitorizarea și controlul PO Creșterea Competitivității Economice
- comunicare, evaluare și dezvoltarea Tehnologiei Informației

Programul Operațional Sectorial Transport 4.010,00 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T **2.878,00 mil EUR**

- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere de-a lungul axei prioritare TEN-T 7 (rutier)
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare de-a lungul axei prioritare TEN-T 22 (feroviar)
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii navale de-a lungul axei prioritare TEN-T 18 (fluvial)

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport de interes național ce se situează în afara axelor prioritare TEN-T **756,17 mil EUR**

– modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere, feroviare, navale, aeroportuare de interes național

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Modernizarea materialului rulant de cale ferată pentru pasageri, pentru rețeaua națională de cale ferată **115,99 mil EUR**

Axa prioritară IV / Domenii de intervenție

Dezvoltarea durabilă a sectorului transport **215,55 mil EUR**

- promovarea transportului inter-modal
- îmbunătățirea siguranței traficului pe toate modurile de transport
- minimizarea efectelor negative ale activităților de transport asupra mediului înconjurător

Axa prioritară V / Domenii de intervenție

Asistență tehnică **45,28 mil EUR**

- managementul, implementarea, monitorizarea și controlul POS Transport
- informarea și publicitatea pentru POS Transport

Programul Operațional Sectorial Mediu 3.969 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată **2.440 mil EUR**

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și reabilitarea siturilor poluate istoric **773 mil EUR**

- dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor
- extinderea infrastructurii de management al deșeurilor
- reabilitarea siturilor poluate istoric

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Îmbunătățirea sistemelor de încălzire municipale în ariile prioritare selectate **200 mil EUR**

- reducerea emisiilor poluante prin reabilitarea unităților de încălzire centrală municipale

Axa prioritară IV / Domenii de intervenție

Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii **150 mil EUR**

- întărirea capacității de management a instituțiilor responsabile pentru protecția naturii și a peisajelor
- pregătirea și implementarea planurilor de management pentru ariile protejate

Axa prioritară V / Domenii de intervenție

Implementarea unei infrastructuri adecvate pentru prevenirea riscurilor naturale în zonele cele mai vulnerabile **237 mil EUR**

- protecția împotriva inundațiilor
- reducerea eroziunii costiere

Axa prioritară VI / Domenii de intervenție

Asistență tehnică **160 mil EUR**

- managementul, implementarea, monitorizarea și controlul POS Mediu
- informarea și publicitatea pentru POS Mediu

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

3.050 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere **840 mil EUR**

- educație și formare profesională inițială de calitate în sprijinul creșterii economice și ocupării
- educație universitară în sprijinul societății bazate pe cunoaștere
- capital uman competitiv în educație și cercetare

- calitate în formarea profesională continuă (FPC)

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Conectarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii 730 mil EUR

- tranziția de la școală la viața activă, părăsirea timpurie a școlii și educația de tip “a doua șansă”
- creșterea accesului și participării la formarea profesională continuă (FPC)

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Creșterea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor 425 mil EUR

- promovarea culturii antreprenoriale
- formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității
- dezvoltarea parteneriatului și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali

Axa prioritară IV / Domenii de intervenție

Modernizarea Serviciului Public de Ocupare (ANOFM și AJOFM-uri)

155 mil EUR

- întărirea capacității de furnizare a serviciilor de ocupare
- formarea personalului propriu al Serviciului Public de Ocupare.

Axa prioritară V / Domenii de intervenție

Promovarea măsurilor active de ocupare 200 mil EUR

- dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare
- promovarea sustenabilității pe termen lung în zonele rurale în termenii dezvoltării resurselor umane și ai ocupării.

Axa prioritară VI / Domenii de intervenție

Promovarea incluziunii sociale 582 mil EUR

- dezvoltarea economiei sociale
- dezvoltarea unei rețele de servicii sociale integrate

- îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile la sistemul de educație și pe piața muncii
- promovarea egalității de șanse pe piața muncii și inițiative transnaționale pe piața incluzivă a muncii

Axa prioritară VII / Domenii de intervenție

Asistență tehnică 118 mil EUR

- implementarea, managementului general și evaluarea POSDRU
- promovarea POSDRU și comunicare.

Programul Operațional Regional 3.275,00 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport 818,75 mil EUR

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Îmbunătățirea infrastructurii sociale la nivel regional și local 654,98 mil EUR

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Consolidarea mediului de afaceri regional și local 655,00 mil EUR

Axa prioritară IV / Domenii de intervenție

Dezvoltarea turismului regional și local 491,21 mil EUR

- restaurarea și valorificarea patrimoniului istoric și cultural
- valorificarea resurselor turistice naturale în contextul unei dezvoltări durabile
- creșterea calității serviciilor turistice de cazare și agrement

Axa prioritară V / Domenii de intervenție

Dezvoltare urbană durabilă 556,75 mil EUR

Axa prioritară VI / Domenii de intervenție

Asistență tehnică **98,25 mil EUR**

Programul Operațional Dezvoltarea capacității administrative 185,00 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Întărirea intervențiilor de politici publice în administrația centrală

103,60 mil EUR

- managementul reformelor
- capacitatea de formulare a politicilor publice (inclusiv a strategiilor intersectoriale și a planurilor instituționale strategice)
- implementarea reformei funcției publice
- implementarea monitorizării și evaluării programelor

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Dezvoltarea capacității de îmbunătățire a performanței serviciilor în administrația locală **74,00 mil EUR**

- managementul reformelor în administrația publică locală
- întărirea capacității de management strategic și de planificare a acțiunilor
- raționalizarea furnizării serviciilor locale
- întărirea managementului resurselor umane, respectiv monitorizarea și evaluarea în administrația locală

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Asistență tehnică **7,40 mil EUR**

- sprijinirea managementului general al PO DCA (inclusiv pregătirea următorului exercițiu de programare)
- sprijinirea strategiei de comunicare a PO DCA

Programul Operațional Asistență tehnică 150 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Sprijin pentru implementarea instrumentelor structurale și coordonarea programelor **73 mil EUR**

- dezvoltarea unei capacități administrative corespunzătoare în vederea asigurării unei implementări și absorbții eficiente și eficace a instrumentelor structurale pentru perioada 2007-2013
- pregătirea viitoarelor intervenții prin instrumentele structurale

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Asigurarea unei bune operări a sistemului informatic unic de management (SMIS) **47 mil EUR**

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Publicitatea corespunzătoare a instrumentelor structurale în România și conștientizarea publicului cu privire la obiectivele Cadrului Național Strategic de Referință **30 mil EUR**

Programul de Cooperare transfrontalieră la granițele interne ale Uniunii Europene (România-Bulgaria, România-Ungaria), Transnațional (Spațiul Sud-Est European) și Interregional

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Activități care vizează dezvoltarea durabilă a teritoriului

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Promovarea relațiilor între vecini

Programul de Cooperare transfrontalieră la granițele externe ale Uniunii Europene 262 mil EUR

Programul Național de Dezvoltare Rurală 7,5 mld EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier **3,3 mld EUR**

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Îmbunătățirea mediului în spațiul rural **1,8 mld EUR**

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale **2,2 mld EUR**

Axa prioritară IV / Domenii de intervenție

LEADER 188 mil EUR

Programul Operațional pentru Pescuit 207,1 mil EUR

Axa prioritară I / Domenii de intervenție

Măsuri de adaptare a flotei de pescuit **20,7 mil EUR**

Axa prioritară II / Domenii de intervenție

Acvacultură, pescuit în ape interioare, procesare și marketingul produselor provenite din pescuit și acvacultură **103,5 mil EUR**

- dezvoltarea durabilă a acvaculturii
- pescuit în apele interioare
- industrializarea peștelui și comercializare

Axa prioritară III / Domenii de intervenție

Măsuri de interes colectiv **51,8 mil EUR**

- acțiuni colective – dezvoltarea de noi piețe
- acțiuni colective – pescuit și acvacultură
- protecția și dezvoltarea florei și faunei acvatice
- porturi de pescuit, puncte de debarcare și adăposturi
- dezvoltarea de noi piețe și campanii de promovare
- proiecte pilot

Axa prioritară IV / Domenii de intervenție

Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești **20,7 mil EUR**

- dezvoltarea zonelor pescărești

Axa prioritară V / Domenii de intervenție

Asistență tehnică **10,4 mil EUR**

CADRUL INSTITUȚIONAL

Cadrul instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea Instrumentelor Structurale a fost stabilit prin HG 497/2004, cu modificările și completările ulterioare, desemnându-se structuri instituționale armonizate cu cele comunitare specifice.

Astfel, Ministerul Economiei și Finanțelor, prin Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale, îndeplinește rolul de coordonator național al instrumentelor structurale, asigurând dezvoltarea cadrului instituțional, legislativ și procedural necesar implementării acestor fonduri, precum și funcționarea coerentă și eficientă a întregului sistem administrativ.

Cele 19,7 miliarde euro care vor fi alocate României prin instrumentele structurale în perioada 2007-2013 vor fi implementate prin șapte programe operaționale sectoriale și regionale, la care se adaugă opt programe de cooperare teritorială cu alte state.

Pentru programele operaționale sectoriale și regionale, în cadrul ministerelor de linie corespunzătoare a fost desemnată câte o **Autoritate de Management**, după cum urmează:

- ▶ Ministerul Economiei și Finanțelor – pentru Programul Operațional Sectorial pentru Creșterea Competitivității Economice;
- ▶ Ministerul Transporturilor – pentru Programul Operațional Sectorial Transport;
- ▶ Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile – pentru Programul Operațional Sectorial Mediu;
- ▶ Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse – pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane;
- ▶ Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor – pentru Programul Operațional Regional;
- ▶ Ministerul Internelor și Reformei Administrative – pentru Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative;
- ▶ Ministerul Economiei și Finanțelor – pentru Programul Operațional Asistență Tehnică.

Autoritățile de Management sunt responsabile de gestionarea și implementarea fiecăruia dintre Programele Operaționale. În funcție de specificul programului operațional, în relația dintre Autoritatea de Management și beneficiar pot interveni **Organisme Intermediare** (Agențiile de Dezvoltare Regională pentru POR), centrale sau regionale. Aceste organisme intermediare preiau, în baza unui acord, funcții delegate de către Autoritățile de Management, însă responsabilitatea finală a implementării programului operațional revine tot Autorităților de Management.

De asemenea, Ministerul Economiei și Finanțelor îndeplinește funcția de Autoritate de Certificare și Plată, care certifică declarațiile de cheltuieli în vederea înaintării cererilor de plată către Comisia Europeană, elaborează și înaintează cererile de plată și primește de la Comisia Europeană sumele aferente Fondurilor Structurale și de Coeziune.

Prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 22/2005, aprobată prin Legea nr. 200/2005, a fost constituită Autoritatea de Audit, sub forma unui organism independent asociat Curții de Conturi a României, având responsabilitatea realizării auditului de sistem, verificării operațiunilor pe bază de eșantion precum și pentru auditul final al fondurilor ISPA, PHARE și al Instrumentelor Structurale.

Au fost stabilite următoarele **Organisme Intermediare**:

Programul Operațional Sectorial Mediu

Organismele Intermediare Regionale

Programul Operațional Sectorial Transport

Nu are Organisme Intermediare.

Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative

Nu are Organisme Intermediare.

Programul Operațional Asistență Tehnică

Nu are Organisme Intermediare.

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Organismele Intermediare Regionale

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului

Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic

Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice

Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (ANCS)

Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor

Ministerul Economiei și Finanțelor (DG Politică Energetică)

Programul Operațional Regional

Agențiile de Dezvoltare Regională

Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale

CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL DE REFERINȚĂ 2007-2013

Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR) reprezintă documentul strategic național prin care se stabilesc prioritățile de intervenție ale Instrumentelor Structurale (Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune). CSNR face legătura între prioritățile naționale de dezvoltare, stabilite în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, și prioritățile la nivel european - Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea 2007-2013 și Strategia Lisabona revizuită.

Pornind de la situația socio-economică actuală și de la nevoile de dezvoltare pe termen lung ale României, CSNR are ca obiectiv general utilizarea Instrumentelor Structurale în scopul reducerii disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale Uniunii Europene, prin generarea unei creșteri suplimentare de 15-20% a PIB până în anul 2015.

În acest sens, au fost identificate patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești
- Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Implementarea acțiunilor strategice prevăzute în CSNR și implicit accesarea efectivă a Instrumentelor Structurale se realizează prin Programe Operaționale.

Pentru realizarea viziunii strategice a CSNR, Comisia Europeană alocă României în perioada 2007-2013 o sumă totală de aproximativ 19,67 mld Euro, din care 19,21 mld Euro pentru Obiectivul „Convergență” și 0,46 mld Euro pentru Obiectivul „Cooperare teritorială europeană”. Alocarea CSNR în cadrul Obiectivului „Convergență” necesită o cofinanțare națională estimată la 5,53 mld Euro, constituită atât din surse publice (73% din totalul cofinanțării), cât și din surse private (27%).

CSNR a fost elaborat de către Ministerul Economiei și Finanțelor, prin Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale, într-un larg parteneriat cu structuri ale administrației publice centrale și locale, instituții și organizații neguvernamentale. Negocierile privind CSNR au început încă din perioada de pre-aderare, o dată cu transmiterea de către partea română la Comisia Europeană a primei versiuni a acestui document, versiune ce a fost aprobată de Guvernul României în ședința de Guvern din data de 19 aprilie 2006. Documentul a fost elaborat în larg parteneriat, fiind revizuit în mai multe rânduri, pe baza comentariilor primite de la Comisia Europeană, precum și a propunerilor de la ministerele implicate în gestionarea instrumentelor structurale și a observațiilor primite de la parteneri. Documentul a fost adoptat de Comisia Europeană în 25 iunie 2007, România fiind cel de-al 15-lea din cele 27 de State Membre UE care finalizează negocierea acestui document.

“Zero” lei este suma cheltuită până în acest moment de România

Până în acest moment au fost lansate următoarele cereri de proiecte, dar până în acest moment nu a fost finanțat nici măcar un singur proiect. Se estimează că *primele proiecte vor fi finanțate la sfârșitul lunii martie.*

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

Ministerul Muncii și Egalității de Șanse a lansat în 18 februarie cererile de proiecte pentru următoarele domenii de intervenție:

Axa Prioritară 1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

- Domeniul Major de Intervenție 1.1 „Acces la educație și formare profesională inițială de calitate” („**Educație mai bună pentru toți**”)
- Domeniul Major de Intervenție 1.2 „Calitate în învățământul superior” („**Universitate pentru viitor**”)

- Domeniul Major de Intervenție 1.3 „Dezvoltarea resurselor umane în educație și formare profesională” (**„Profesioniști în educație și formare”**)
- Domeniul Major de Intervenție 1.4 „Calitate în formarea profesională continuă” (**„Calificări europene”**)
- Domeniul Major de Intervenție 1.5 „Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării” (**„Școala doctorală”, „Burse doctorale”**)

Axa Prioritară 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”

- Domeniul Major de Intervenție 2.1 „Tranziția de la școală la viața activă” (**„Învață o meserie!”**)
- Domeniul Major de Intervenție 2.2 „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii” (**„A doua șansă în educație”**)

Axa Prioritară 3 „Creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor”

- Domeniul Major de Intervenție 3.1 „Promovarea culturii antreprenoriale” (**„Fii întreprinzător!”**)
- Domeniul Major de Intervenție 3.3 „Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă” (**„Acționăm împreună”**)

Axa Prioritară 4 „Modernizarea Serviciului Public de Ocupare”

- Domeniul Major de Intervenție 4.1 „Întărirea capacității SPO pentru furnizarea serviciilor de ocupare” (**„Calitate în serviciile de ocupare”**)
- Domeniul Major de Intervenție 4.2 „Formarea personalului propriu al SPO” (**„Profesioniști în piața muncii”**)

Axa Prioritară 5 „Promovarea măsurilor active de ocupare”

- Domeniul Major de Intervenție 5.2 „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă” (**„Mediul rural - oportunități de ocupare”**)

Axa Prioritară 6 „Promovarea incluziunii sociale”

- Domeniul Major de Intervenție 6.1 „Dezvoltarea economiei sociale” („**Pentru o viață mai bună**”)
- Domeniul Major de Intervenție 6.2 „îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii” („**împreună pe piața muncii**”)
- Domeniul Major de Intervenție 6.3 „Promovarea egalității de șanse pe piața muncii” („**Șanse egale și respect**”)

Programul Operațional Sectorial de Transport 2007-2013

Ministerul Transporturilor a lansat în 11 ianuarie cererea deschisă de proiecte cu depunere continuă pentru Programul Operațional Sectorial de Transport 2007-2013 pentru următoarele Axe Prioritare și domenii majore de intervenție:

Axa Prioritară 1:

- **domeniul major de intervenție 1.1** „Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere de-a lungul Axei Prioritare TEN-T 7”
- **domeniul major de intervenție 1.2** „Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare de-a lungul Axei Prioritare TEN-T 22”
- **domeniul major de intervenție 1.3** „Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport naval de-a lungul Axei Prioritare TEN-T 18”

Axa Prioritară 2:

- **domeniul major de intervenție 2.1** „Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere naționale”
- **domeniul major de intervenție 2.2** „Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare naționale și a serviciilor pentru călători” – **operațiunile aferente infrastructurii feroviare**
- **domeniul major de intervenție 2.3** „Modernizarea și dezvoltarea porturilor dunărene și maritime” – **operațiunea aferentă portului maritim Constanța.**

Axa Prioritară 3:

- **domeniul major de intervenție 3.2** „îmbunătățirea siguranței traficului pe toate modurile de transport”
- **domeniul major de intervenție 3.3** „Minimizarea efectelor adverse ale transporturilor asupra mediului”

Axa prioritară 4:

- **domeniul major de intervenție 4.1** „Sprijinirea managementului eficient, implementării, monitorizării și controlului POS T”
- **domeniul major de intervenție 4.2** „Sprijinirea activităților de informare și publicare privind POS T”.

Autoritatea de Management pentru POST poate primi cereri de finanțare, continuu, până la data de 31 decembrie 2013 sau până la contractarea integrală a fondurilor alocate. **Ghidul Solicitantului** poate fi consultat pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor.

Programul Operațional Regional - Axa prioritară 3 “îmbunătățirea infrastructurii sociale”, Domeniul major de intervenție “Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii serviciilor sociale”

Începând cu 28 ianuarie, a fost lansată licitația deschisă de proiecte pentru domeniul major de intervenție 3.2 „**Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii serviciilor sociale**” din cadrul Axei prioritare 3 “îmbunătățirea infrastructurii sociale” a Programului Operațional Regional 2007 - 2013.

Ghidul Solicitantului poate fi consultat pe pagina de internet a Programului Operational Regional, www.inforegio.ro,

Programul Operațional Regional - Axa prioritară 3 “îmbunătățirea infrastructurii sociale”, Domeniul major de intervenție “Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate”

Începând cu 22 ianuarie, a fost lansată licitația deschisă de proiecte pentru domeniul major de intervenție 3.1 „**Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii serviciilor de**

sănătate” din cadrul Axei prioritare 3 “îmbunătățirea infrastructurii sociale” a Programului Operațional Regional 2007 - 2013.

Ghidul Solicitantului poate fi consultat pe pagina de internet a Programului Operațional Regional, www.inforegio.ro,

Programul Operațional Regional - Axa prioritară 3 “îmbunătățirea infrastructurii sociale”, Domeniul major de intervenție “îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență”

Începând cu 31 octombrie, a fost lansată licitația deschisă de proiecte pentru domeniul major de intervenție 3.3 „îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență” din cadrul Axei prioritare 3 a îmbunătățirea infrastructurii sociale a Programului Operațional Regional 2007 - 2013.

Ghidul Solicitantului poate fi consultat pe pagina de internet a Programului Operațional Regional, www.inforegio.ro,

Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice - Axa Prioritară 2, Domeniul de intervenție 2.2, Operațiunea 2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii de Cercetare-Dezvoltare existente și crearea de noi infrastructuri Cercetare-Dezvoltare

Între 14 ianuarie și 14 martie 2008, instituțiile de cercetare-dezvoltare de drept public, instituțiile de învățământ superior de drept public, acreditate, și structurile ale acestora (inclusiv spitale clinice și universitare) pot să depună proiecte în cadrul Operațiunii 2.2.1. “**Dezvoltarea infrastructurii C-D existente și crearea de noi infrastructuri cercetare-dezvoltare**” a POS Creșterea Competitivității Economice.

Programul Operațional Regional - Axa prioritară 2 “îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale”, Domeniul major de intervenție “Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane”

Începând din 10 septembrie, fiecare din cele 8 Agenții pentru Dezvoltare Regională poate primi cereri de finanțare în cadrul cererii deschise de proiecte pentru Axa 2 a Programului Operațional

Regional – domeniul de intervenție **“Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură”**.

Concluzii

Din această analiză sumară, dar nu superficială se desprind câteva concluzii extreme de îngrijorătoare.

România a devenit unul dintre contributorii la bugetul Uniunii Europene, alături de celelalte 26 de state. Cu toate acestea, până în acest moment nu a cheltuit nici măcar un euro din fondurile alocate.

România deține structura instituțională necesară pentru a absorbi fonduri europene, dar se pare că, această structură nu este adecvată.

Se constată mari rămăneri în urmă în ceea ce privește finalizarea unor documente fundamentale, în special pentru domeniile agricultură și forță de muncă. La nivelul administrației locale capacitatea de gestionare a fondurilor și proiectelor rămâne extrem de scăzută. Pe de o parte, administrația locală se confruntă cu nivelul modest de pregătire a personalului de specialitate, iar pe de altă parte intervenția politicului și instabilitatea generată de aceasta, cât și perspectiva salarială neatractivă, diminuează șansele sale de a gestiona politicile de dezvoltare regională. Firmele de consultanță care desfășoară activități în mediul rural și în orașele mici, fie sunt insuficiente, fie calitatea proiectelor pe care le elaborează este îndoielnică pentru că încearcă să cloneze unele proiecte mai vechi care nu au legătură cu realitatea locală, fie aceste firme de consultanță nu există sau nu sunt interesate să desfășoare proiecte în aceste locații. Este necesară instituirea unui mecanism între Consiliile Județene și companii de consultanță pentru a elabora proiecte pe criteriul pieței, stimularea de către administrația centrală a constituirii unor servicii de consultanță zonale după modelul unor experiențe de succes deja existente în România. Hotărârea de Guvern, recent adoptată, enunță crearea unor departamente europene, dar ea rămâne strict teoretică, nerezolvând problema mecanismelor de recrutare, a stabilității politicilor și a condițiilor de salarizare. Apreciez că aici ar trebui utilizate consistent fondurile din programul de asistență tehnică, ar trebui utilizată și asistența tehnică deja creată pentru organizarea selecției personalului de specialitate și pentru specializarea acestuia prin

intermediul unor burse, dublate de contract de angajare. Trebuie evitate fluctuațiile de personal și protejarea personalului de influența politicului.

La un an de la aderare, experiența României, confirmată și de atitudinea și acțiunile guvernului, demonstrează că o parte din structurile implicate în gestionarea fondurilor structurale au un caracter strict administrativ . Aici m-aș referi în primul rand la agențiile pentru dezvoltare regională care în structura actuală au o capacitate simbolică de promovare a politicilor de dezvoltare regională, sunt marcate de instabilitate managerială și mai ales, nu au niciun fel de rol în elaborarea și implementarea proiectelor strategice pentru întregul spațiu al euroregiunii(așa numita capacitate de europroiectare)

Ca o expresia a relațiilor politice conflictuale existente în România după 2004, una dintre problemele fundamentale cu care se confruntă România în acest moment este faptul că principalele documente privind gestionarea fondurilor structurale, adoptate de Guvern și agreate de Comisia Europeană, nu au făcut obiectul unui acord național între partidele politice și nu au fost supuse unei dezbateri publice reale, cu toate că experiența Uniunii Europene ne arată că aceste proiecte trebuie continuate indiferent de guvernul care este la putere. Rezultatul ar putea fi rediscutarea acestor documente, având drept consecință o instabilitate garantată și lipsa unei susțineri pe termen lung.

În fața acestor realități îngrijorătoare apreciez că este necesară o consultare reală cu toți actorii instituționali implicați în dezvoltarea regională și eventuala semnare a unui acord care să garanteze derularea acestora pe baze multianuale.

O astfel de consultare, urmată de acordul părților ar putea evita experiența nefericită din 2005 când marile proiecte de infrastructură au fost stopate.